

Conf. univ. dr. Șerban-Alexandru Stănescu

Facultatea de Drept, Universitatea din București

Avocat în Baroul București

Arbitru la Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă CCIR

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

adnotat cu explicații și jurisprudența CJUE

Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor
în materie civilă și comercială

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

avea domiciliul într-un stat terț^[1]), li se adaugă două ipoteze noi, a căror justificare o constituie obiectivul de protecție a reclamantului, aflat pe o poziție mai slabă, din punct de vedere juridic și economic, în raport cu pârâtul. În acest scop, regulile de determinare a competenței consacrate de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 devin aplicabile atunci când calitatea de reclamant revine *unui consumator* [art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012] sau *unui angajat* [art. 21 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

Secțiunea 2. Competențe speciale

Articolul 7. O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru:

1. (a) în materie contractuală, în fața instanțelor de la locul de executare a obligației în cauză;
- (b) în sensul aplicării prezentei dispoziții și în absența vreunei convenții contrare, locul de executare a obligației în cauză este:
  - în cazul vânzării de mărfuri, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile;
  - în cazul prestării de servicii, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie prestate serviciile;
- (c) în cazul în care nu se aplică litera (b), se aplică litera (a);
2. în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă;
3. în cazul unei acțiuni civile în despăgubiri sau în restituire născută în temeiul săvârșirii unei infracțiuni, în fața instanței sesizate cu privire la acțiunea respectivă, în măsura în care, conform legislației interne, instanța în cauză este competentă să se pronunțe cu privire la o acțiune civilă;
4. în cazul unei acțiuni civile, bazate pe dreptul de proprietate, în recuperarea unui bun cultural, astfel cum este definit la articolul 1 punctul 1 din Directiva 93/7/CEE, inițiată de către persoana care își revendică dreptul de a recupera acest bun, în fața instanțelor de la locul în care se află bunul cultural la momentul sesizării instanței;
5. în privința unei contestații rezultate din activitatea unei sucursale, a [unei – *n.n.*] agenții sau a unei alte unități, în fața instanțelor de la locul unde se află sucursala, agenția sau unitatea în cauză;
6. în cazul unui litigiu îndreptat împotriva unui fondator, administrator de active sau beneficiar al unui trust constituit fie în temeiul statutului, fie în

^[1] Trebuie observat în acest context că, spre deosebire de art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, art. 23 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 impunea cerința ca una dintre părți (în ipoteza analizată, reclamantul) să aibă, totuși, domiciliul pe teritoriul unui stat membru.

scris sau printr-o convenție verbală, confirmată în scris, în fața instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia trustul în cauză își are sediul;

7. în privința unui litigiu referitor la plata unei remunerații pretinse pentru salvarea sau asistența de care a beneficiat o încărcătură sau o marfă, în fața instanței pe a cărei rază teritorială se află respectiva încărcătură sau marfă, care:

- (a) a fost sechestrată în vederea obținerii unei astfel de plăți; sau
- (b) ar fi putut fi sechestrată, însă o cautiune sau o altă garanție a fost depusă, cu condiția ca această dispoziție să se aplice numai în cazul în care se pretinde că pârâtul are sau a avut un drept asupra încărcăturii sau mărfii în momentul operațiunii de salvare sau de asistență.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 5 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 5 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

1. Caracterizare generală. Textul instituie o serie de **reguli de competență alternative celor stabilite de art. 4 din regulament** și preia, într-o formulare similară, prevederile art. 5 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Două elemente de noutate pot fi, totuși, observate.

În primul rând, dintre regulile de competență alternative celei a instanțelor statului unde își are domiciliul pârâtul (competențe speciale în terminologia regulamentului) **a fost eliminată regula aplicabilă acțiunilor formulate în materia obligației de întreținere**. Soluția este firească în condițiile adoptării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere^[1], care a determinat ca acțiunile formulate în această materie să fie excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 44/2001, iar în prezent, din acela al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

În al doilea rând, alături de regulile de competență alternative existente (cele referitoare la materia contractuală, la materia delictuală și cvasidelictuală, la acțiunea civilă exercitată în procesul penal, la exploatarea unei sucursale sau a unui alt sediu secundar, la litigiile în materie de trust și cele referitoare la remunerațiile pentru salvarea sau asistența încărcăturii sau a mărfii), a fost adăugată o nouă regulă, în materia **acțiunii în revendicarea unui bun cultural** în sensul Directivei 93/7/CEE a Consiliului din 15 martie 1993 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru^[2].

2. Competență alternativă în materie contractuală. Noțiunea de „materie contractuală” are o accepție autonomă și presupune existența unei obligații liber asumate de către cel puțin una dintre părți față de cealaltă parte. Regula de compe-

^[1] JO L 7 din 10 ianuarie 2009.

^[2] JO L 74 din 27 martie 1993.

tență are drept punct de legătură „locul executării obligației în cauză”. Această noțiune a evoluat odată cu reglementarea. Dacă în sistemul Convenției de la Bruxelles (1968) era avută în vedere obligația a cărei neexecutare constituia temeiul acțiunii, începând cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sunt instituite două excepții (contractele de vânzare de mărfuri și de cele de prestare de servicii) care lipsesc de conținut, în mare măsură, regula menționată. Astfel, „obligația în cauză” este calificată legal ca fiind o „obligație caracteristică”, respectiv *aceea de livrare a mărfurilor sau de prestare a serviciilor, indiferent de obiectul acțiunii*.

Locul de executare este convenit de părți, dar trebuie să aibă legătură cu respectivul contract, altfel spus obligația contractuală să poată fi executată în respectivul loc, în caz contrar devenind aplicabile prevederile art. 25 din regulamentul referitoare la alegerea forului. În absența alegerii de către părți, locul de executare trebuie determinat în funcție de *elementele obiective ale contractului*, iar nu în raport cu legea aplicabilă contractului. În cazul în care contractul prevede multiple locuri de executare, relevant este cel al *executării principale determinate potrivit criteriilor economice*. Atunci când locul executării principale nu este determinabil, *oricare dintre locurile de executare prevăzute în contract poate constitui punct de legătură pentru determinarea instanței competente*.

În fine, în concepția art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, locul de executare a obligației reprezintă nu doar un *punct de legătură pentru determinarea competenței internaționale alternative*, ci și *criteriu pentru stabilirea competenței teritoriale*, substituind prevederile procedurale ale dreptului instanței sesizate.

3. Competența alternativă în materie delictuală și cvasidelictuală. Noțiunea de „materie delictuală și cvasidelictuală” are, de asemenea, o accepție autonomă, delimitată prin raportare la aceea de „materie contractuală”. Două condiții se impun a fi îndeplinite:

- a) acțiunea să vizeze angajarea răspunderii pârâtului; și
- b) să nu poată fi reținută o obligație liber asumată a acestuia.

Punctul de legătură ce atrage competența internațională alternativă în această materie este „locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă”, incluzând *atât locul producerii evenimentului causal, cât și locul materializării prejudiciului*. În primul caz, este necesar ca presupusul autor să fi acționat el însuși în respectivul loc. În cel de-al doilea caz, trebuie avut în vedere locul producerii prejudiciului efectiv, iar nu acela unde pot fi resimțite consecințele sale. Domiciliul victimei nu constituie, prin el însuși, un loc al producerii prejudiciului.

4. Competența alternativă în materia acțiunii civile formulate în cadrul procesului penal. Caracterul accesoriu al acțiunii civile în raport cu acțiunea penală în cadrul căreia este formulată nu afectează regimul juridic al celei dintâi. Aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 este atrasă de *natura civilă a cererii accesorii*, iar competența instanței care soluționează acțiunea penală poate constitui un

punct de legătură pentru stabilirea competenței internaționale alternative de a soluționa acțiunea civilă.

5. Competența alternativă în materia revendicării bunurilor culturale scoase ilegal din țară. Această regulă de competență alternativă nou-creată permite proprietarului bunului cultural scos ilegal din țară să introducă o acțiune în revendicare în fața instanțelor statului unde respectivul bun se află la momentul introducerii acțiunii. Textul legal prezintă interes în special în cazul în care bunul a fost deplasat într-o altă țară decât aceea unde se află domiciliul autorului faptei ilicite. Într-un asemenea caz, aplicarea art. 4 și a art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 nu ar permite sesizarea instanței de la locul unde bunul se află, instanță foarte bine plasată, din perspectiva obiectivului de proximitate, pentru a facilita o bună administrare a justiției în respectiva cauză (situarea instanței poate favoriza cercetarea la fața locului și administrarea probelor în general).

6. Competența alternativă în materia cererilor referitoare la exploatarea unei sucursale, agenții sau a unei alte unități. Noțiunea autonomă de „exploatare” include litigiile referitoare la *administrarea propriu-zisă a sucursalei* (e.g. cele referitoare la închirierea imobilele unde sucursala își are sediul sau la angajarea personalului său), precum și litigiile privind *obligații asumate de către aceasta, indiferent de locul executării și de persoana care le execută*. Noțiunea de „sucursală, agenție sau altă unitate” beneficiază, de asemenea, de o accepțiune autonomă, incluzând un centru de operațiuni, având conducere proprie și dotări materiale corespunzătoare pentru a negocia cu terții, dar care se manifestă de o manieră durabilă în exterior ca o prelungire a societății-mamă (chiar și atunci când este vorba despre o persoană juridică distinctă), pe seama căreia negociază și încheie contracte.

7. Competența alternativă în materia litigiilor referitoare la trust și la remunerațiile pretinse pentru salvarea sau asistența încărcăturii sau a mărfii. Competența internațională alternativă are ca punct de legătură, în prima situație, *sediul trust-ului*, iar, în cea de-a doua, *locul unde încărcătura sau marfa este sau ar putea fi sechestrată în vederea obținerii plății remunerației*. În cazul litigiilor în materie de trust, regula de competență este aplicabilă atât atunci când calitatea de reclamant aparține unui terț față de trust, cât și atunci când această calitate revine unei părți contractante, cu excepția situației în care acestea din urmă au ales, pentru soluționarea litigiilor dintre ele, jurisdicția potrivit art. 25 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Competența alternativă în materie contractuală

1.1. Materie contractuală. Criteriul angajamentului liber asumat. Achitarea de către fideiutor a drepturilor vamale de import, în temeiul unui contract de cautiune încheiat cu o întreprindere de transport. Acțiunea în regres a fideiutorului exercitată împotriva proprietarului mărfii, pentru plata acestor sume. Articolul 5 pct. 1 din

Convenția de la Bruxelles [art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] trebuie interpretat astfel: nu se include în noțiunea de „materie contractuală” acțiunea prin care fideiursorul, care a achitat drepturile vamale în temeiul unui contract de cauțiune încheiat cu o întreprindere de transport, se subrogă în drepturile administrației vamale, în cadrul unei acțiuni în regres exercitate împotriva proprietarului mărfii, dacă acesta din urmă, care nu este parte la contractul de cauțiune, nu a autorizat încheierea respectivului contract (*Hotărârea din 5 februarie 2004, C-265/02, Frahuil SA împotriva Assitalia SpA, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-01543*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: printr-o acțiune formulată în fața instanțelor italiene, un fideiursor persoană juridică italiană a solicitat obligarea pârâtului, persoană juridică franceză, proprietar al unor mărfuri importate în Italia, la plata sumelor datorate de către acesta cu titlu de drepturi vamale de import. În speță, respectivele drepturi vamale fuseseră achitate de către fideiursor în temeiul contractului de cauțiune încheiat cu transportatorul mărfii, care, la rândul său, fusese însărcinat de către pârât cu plata respectivelor taxe către administrația vamală.

Cu privire la aplicarea Convenției de la Bruxelles [*respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*], Curtea a reținut că raportul juridic stabilit între reclamant și pârât este unul de drept privat. Astfel, legitimarea procesuală a reclamantului este rezultatul unei subrogări legale prevăzute de o dispoziție de drept civil. Acțiunea nu privește exercitarea unor prerogative exorbitante prin raportare la regulile aplicabile în raporturile juridice dintre particulari și, ca atare, trebuie considerată ca încadrându-se în noțiunea de „materie civilă și comercială” (considerentul 21). În ceea ce privește **noțiunea de „materie contractuală”**, aceasta trebuie **interpretată de o manieră autonomă**, prin referire la sistemul și obiectivele Convenției de la Bruxelles [*respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*], în vederea asigurării unei aplicări uniforme a acesteia. În sistemul avut în vedere, competența jurisdicțională a statului contractant pe al cărui teritoriu se află domiciliul pârâtului constituie regula. Excepțiile de la această regulă nu trebuie interpretate extensiv, cu depășirea ipotezelor avute în vedere de Convenția de la Bruxelles [*respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*]. Astfel, noțiunea de „materie contractuală” la care se referă art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles [*respectiv art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*] nu trebuie înțeleasă ca vizând o situație în care nu există niciun **angajament liber asumat** de către o parte (proprietarul mărfii) față de cealaltă (fideiursor) (considerentele 22-24).

1.2. Materie contractuală. Criteriul angajamentului liber asumat. Litigiu între subdobânditorul unui bun și producătorul acestuia, care nu are și calitatea de vânzător. Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles [*art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*] trebuie interpretat în sensul că acesta nu

este aplicabil în cazul unui litigiu dintre subdobânditorul unui bun și producătorul acestuia, care nu are și calitatea de vânzător, litigiu privind viciile lucrului sau caracterul său impropriu prin raportare la destinația acestuia (*Hotărârea din 17 iunie 1992, C-26/91, Jakob Handte & Co. GmbH împotriva Traitements mécano-chimiques des surfaces SA, Repertoriul jurisprudenței, 1992, p. I-03967*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că noțiunea de „**materie contractuală**” nu poate fi înțeleasă ca acoperind o situație în care nu există nicio **obligație liber asumată de către o parte față de cealaltă**. În speță, în condițiile în care acțiunea a fost introdusă de către un subdobânditor al mărfii cumpărate de la un vânzător intermediar împotriva producătorului, se poate constata că nu există nicio legătură contractuală între subdobânditor și producător, acesta din urmă neasumându-și nicio obligație contractuală față de cel dintâi (considerentele 15-16).

De asemenea, trebuie observat că obiectivul reglementării privind protecția juridică a persoanelor stabilite în Comunitate impune ca regulile de determinare a competenței, derogatorii de la principiul general, să fie interpretate astfel încât să permită părătului să prevadă, de o manieră rezonabilă, în fața cărei instanțe, alta decât aceea de la domiciliul său, ar putea fi chemat în judecată. Or, în speță, aplicarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles [*art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*] într-un litigiu opunând pe subdobânditor producătorului mărfii nu este previzibilă pentru acesta din urmă și, ca atare, este incompatibilă cu **principiul securității juridice** (considerentele 18-19).

De asemenea, trebuie remarcat că în marea majoritate a statelor membre, răspunderea producătorului față de subdobânditor, pentru vicii ale mărfii vândute, nu are o natură contractuală (considerentul 20).

1.3. Materie contractuală. Obligație de plată a coproprietarilor față de asociația de proprietari. Criteriul obligației asumate în mod liber. Luarea în considerare a acordului privind acceptarea actului constitutiv al coproprietății, iar nu a poziției exprimate cu privire la o anumită hotărâre adoptată de adunarea generală a coproprietarilor. *Articolul 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că un litigiu care privește o obligație de plată care rezultă dintr-o hotărâre a adunării generale a coproprietarilor unui imobil de apartamente, lipsită de personalitate juridică și instituită prin lege special pentru exercitarea anumitor drepturi, care este adoptată cu votul majorității membrilor acesteia, dar care este obligatorie pentru toți membrii acesteia, trebuie considerat că intră sub incidența noțiunii „materie contractuală”, conform acestei dispoziții (*Hotărârea din 8 mai 2019, C-25/18, Bryan Andrew Kerr împotriva Pavlo Postnov, Natalia Postnova, publicată în Repertoriul electronic*).*

Notă: În interpretarea acestui text, Curtea a reținut că aplicarea normei de competență specială prevăzute în materie contractuală la art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 presupune determinarea unei **obligații juridice liber consimțite de către o persoană în raport cu alta și pe care se întemeiază acțiunea reclamantului** (considerentul 25).

Curtea a statuat deja că **obligațiile care au ca obiect plata unei sume, care sunt întemeiate pe legăturile existente între o asociație și membrii săi**, trebuie considerate că intră sub incidența noțiunii „**materie contractuală**” în sensul acestei dispoziții, pentru motivul că aderarea la o asociație creează între membrii asociației legături strânse de același tip ca cele care se stabilesc între părțile la un contract (considerentul 26). Deși participarea la o coproprietate este impusă prin lege, totuși, detaliile administrării părților comune ale imobilului în discuție sunt reglementate, dacă este cazul, prin contract, iar intrarea în coproprietate are loc printr-un act de dobândire voluntară a unui apartament împreună cu cotele de coproprietate din aceste părți comune, astfel încât **o obligație a coproprietarilor față de asociația de proprietari trebuie să fie considerată drept o obligație juridică asumată în mod liber**. Împrejurarea că această obligație rezultă exclusiv din acest act de dobândire sau rezultă atât din acesta, cât și dintr-o hotărâre adoptată de adunarea generală a coproprietarilor imobilului respectiv este irelevantă pentru aplicarea art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 într-un litigiu cu privire la obligația menționată (considerentele 27-28). De asemenea, **faptul că unii coproprietarii nu au participat la adoptarea acestei decizii ori s-au opus**, dar că, în temeiul legii, decizia amintită și obligația rezultată din ea au caracter obligatoriu și li se impun este **irelevant** pentru această aplicare, deoarece, devenind și rămânând coproprietar al unui imobil, fiecare coproprietar își dă acordul să se supună ansamblului dispozițiilor actului care reglementează coproprietatea respectivă, precum și hotărârilor adoptate de adunarea generală a coproprietarilor acestui imobil (considerentul 29).

1.4. Materie contractuală. Obligație de plată a contribuțiilor profesionale către un ordin al avocaților. Criteriul existenței unor prestații consimțite liber în contrapartidă. *Articolul 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* trebuie interpretat în sensul că o acțiune prin care un ordin al avocaților urmărește să obțină obligarea unuia dintre membrii săi la plata contribuțiilor profesionale anuale pe care acesta le datorează și care au în esență ca obiect finanțarea unor servicii, precum serviciile de asigurare, trebuie considerată o acțiune în „materie contractuală”, în sensul acestei dispoziții, cu condiția ca aceste contribuții să constituie contrapartida unor prestații furnizate de ordinul respectiv membrilor săi și ca aceste prestații să fie consimțite în mod liber de membrul în cauză, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere (*Hotărârea din 5 decembrie 2019, C-421/18, Ordre des avocats du barreau de Dinant împotriva JN, publicată în Repertoriul electronic*^[1]).

^[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Notă: În interpretarea acestui text, Curtea a reținut că, din decizia de trimitere, reiese că **înscrisura în tabloul ordinului constituie o obligație legală** căreia îi este supusă exercitarea profesiei de avocat și că persoanele care doresc să exercite această profesie trebuie să adere în mod obligatoriu la un ordin al avocaților și să se supună deciziilor adoptate de acest ordin, în special în ceea ce privește plata contribuțiilor (considerentul 31).

În aceste condiții, art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o **acțiune prin care un ordin al avocaților urmărește să obțină obligarea unuia dintre membrii săi la plata contribuțiilor profesionale anuale pe care i le impune să le plătească nu constituie, în principiu, o acțiune „în materie contractuală”**, în sensul acestei dispoziții (considerentul 32).

Cu toate acestea, **nu se poate exclude ca, pe lângă relațiile impuse de lege, un ordin al avocaților să stabilească cu membrii săi și relații de natură contractuală.** Astfel, în măsura în care aceste **contribuții ar constitui contrapartida unor prestații consimțite în mod liber, în special de asigurare, pe care acest ordin le-ar fi negociat cu un terț pentru a obține condiții mai avantajoase** pentru avocații membri ai ordinului respectiv, **obligația de a plăti contribuțiile menționate ar avea un caracter contractual** și, prin urmare, o acțiune introdusă în vederea obținerii executării acestei obligații ar intra în domeniul de aplicare al art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012. Este de competența instanței de trimitere să verifice dacă această situație se regăsește în litigiul principal (considerentul 33).

1.5. Materie contractuală. Acțiune în răspundere civilă. Necesitatea interpretării contractului pentru stabilirea caracterului licit sau ilicit al comportamentului reproșat. Acțiunile în răspundere civilă precum cele în discuție în litigiul principal, de natură delictuală în dreptul național, trebuie totuși să fie considerate ca aparținând „materie[i] contractual[e]”, în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială [*art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*], în cazul în care comportamentul reproșat poate fi considerat o neîndeplinire a obligațiilor contractuale, astfel cum acestea pot fi stabilite ținând seama de obiectul contractului (*Hotărârea din 13 martie 2014, C-548/12, Marc Brogssitter împotriva Fabrication de Montres Normandes EURL și Karsten Fräbdford, publicată în Repertoriul electronic*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dl Brogssitter comercializează ceasuri de lux. În anul 2005, acesta a încheiat un contract cu un maestru ceasornicar, dl Fräbdford, care avea atunci reședința în Franța, în temeiul căruia acesta din urmă s-a angajat să dezvolte mecanisme de ceasornicărie pentru ceasuri de lux, destinate comercializării în serie, pentru dl Brogssitter. Domnul Fräbdford și-a

exercitat activitatea în cadrul Fabrication de Montres Normandes, societate la care era asociat unic și administrator. Din anul 2010, dl Fräbldorf are domiciliul în Elveția. Domnul Brogsitter și-ar fi asumat toate costurile financiare aferente creării a două mecanisme de ceasornicărie care făceau obiectul contractului respectiv. Pe lângă lucrările referitoare la cele două mecanisme, dl Fräbldorf și Fabrication de Montres Normandes ar fi creat, de asemenea, în paralel, alte mecanisme de ceasornicărie, precum și carcase și cadrane, pe care le-ar fi prezentat în nume propriu la salonul mondial de ceasornicărie din Basel (Elveția) în cursul lunilor aprilie și mai ale anului 2009. Aceștia le-ar fi comercializat în nume propriu, asigurând publicitatea produselor respective pe un site internet în limbile germană și franceză. Domnul Brogsitter susține că, prin aceste din urmă activități, pârâții și-au încălcat obligațiile contractuale. În opinia sa, dl Fräbldorf și Fabrication de Montres Normandes s-au angajat să lucreze exclusiv pentru el și, în consecință, nu puteau nici să dezvolte și nici să exploateze, în nume propriu, mecanisme de ceasornicărie, indiferent dacă acestea sunt sau nu sunt identice cu cele care au făcut obiectul contractului. Domnul Brogsitter solicită încetarea activităților în litigiu, precum și acordarea de daune-interese ca urmare a răspunderii delictuale a cocontractanților săi, în temeiul, în cadrul legislației germane, al Legii privind combaterea concurenței neloiale (*Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb*) și al art. 823 alin. (2) din Codul civil german (*Bürgerliches Gesetzbuch*), arătând că, prin actele lor, pârâții au încălcat secretul comercial, i-au dezorganizat întreprinderea și au comis o fraudă și un abuz de încredere. Pârâții au solicitat respingerea acțiunii. De asemenea, ei au formulat o cerere reconvențională în cadrul căreia au arătat că mecanismele de calibru în litigiu prezintă, în orice caz, o construcție diferită de cea care a făcut obiectul contractului și că acestora nu li se aplica un drept de exclusivitate. Pârâții invocă și o excepție de necompetență întemeiată pe faptul că doar instanțele franceze ar fi competente teritorial, potrivit art. 5 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 [art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.], să soluționeze toate cererile formulate de dl Brogsitter, întrucât atât locul de executare a prestației care face obiectul contractului în litigiu, cât și cel al faptului generator al pretinsului prejudiciu ar fi situate în Franța.

În interpretarea acestui text, Curtea a reținut că pentru a stabili natura cererilor în răspundere civilă introduse la instanța de trimitere, trebuie verificat, în primul rând, dacă acestea au, indiferent de calificarea lor în dreptul național, o natură contractuală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 octombrie 2002, *Henkel*, C-167/00, Rec., p. I-8111, pct. 37) (considerentul 21).

Din decizia de trimitere reiese că părțile din litigiul principal sunt legate printr-un contract. Cu toate acestea, simpla împrejurare că una dintre părțile contractante introduce o **acțiune în răspundere civilă** împotriva celeilalte nu este suficientă pentru a se considera că această acțiune intră în sfera „materie[i] contractual[e]” în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 [art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]. Aceasta este situația numai în cazul în care comportamentul reproșat poate fi considerat o **neîndeplinire a obligațiilor contractuale**, astfel cum acestea pot fi stabilite **ținând seama de obiectul contractului**. *A priori*, aceasta va fi

situația în cazul în care interpretarea contractului încheiat între părți și reclamant este indispensabilă pentru stabilirea caracterului licit sau, dimpotrivă, ilicit al comportamentului pe care reclamantul îl reproșează părâtului (considerentele 22-25). În consecință, aparține instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă acțiunile introduse de reclamantul din litigiul principal au ca obiect o cerere de reparare a cărei cauză poate fi considerată în mod rezonabil drept o încălcare a drepturilor și a obligațiilor din contractul încheiat între părțile din litigiul principal, ceea ce ar face indispensabilă luarea în considerare a acestuia pentru soluționarea acțiunii (considerentul 26).

Dacă aceasta este situația, acțiunile respective se circumscriu „materie[i] contractual[e]”, în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 [art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]. În caz contrar, acestea trebuie considerate ca aparținând „materie[i] delictual[e] și cvasidelictual[e]”, în sensul art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 [art. 7 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (considerentul 27).

De asemenea, trebuie arătat că, în prima ipoteză, competența teritorială în materie contractuală va trebui să fie stabilită în conformitate cu criteriile de legătură prevăzute la art. 5 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul nr. 44/2001 [art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] în cazul în care contractul în discuție în litigiul principal reprezintă un contract de vânzare de mărfuri sau de prestări de servicii în sensul acestei dispoziții. Astfel cum prevede art. 5 pct. 1 lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 [art. 7 pct. 1 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.], numai în ipoteza în care un contract nu se încadrează în niciuna dintre aceste două categorii, competența judiciară trebuie stabilită, așadar, în conformitate cu criteriile de legătură prevăzute la art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 [art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 aprilie 2009, *Falco Privatstiftung și Rabitsch*, C-533/07, Rep., p. I-3327, pct. 40, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2013, *Corman-Collins SA*, C-9/12, pct. 42) (considerentul 28).

1.6. Materie contractuală. Acțiune privind plata indemnizației compensatorii pentru denunțarea abuzivă a contractului. Un litigiu referitor la denunțarea abuzivă a unui contract de agenție comercială și la plata comisioanelor datorate în executarea acestui contract este un litigiu în materie contractuală în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles [art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (*Hotărârea din 8 martie 1988, 9/87, SPRL Arcado împotriva SA Haviland, Repertoriul jurisprudenței, 1988, p. 01539*).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că o cerere privind plata comisioanelor datorate potrivit unui contract de agenție are ca fundament însuși contractul de agenție, ținând, așadar, de materia contractuală în sensul art. 5 pct. 1 din Con-

venția de la Bruxelles [art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (considerentul 12).

Aceeași soluție trebuie reținută și în ceea ce privește o **indemnizație compensatorie pentru denunțarea abuzivă a contractului**, dat fiind că această indemnizație se bazează pe **nerespectarea unei obligații contractuale** (considerentul 13). În același sens, art. 10 din Convenția asupra legii aplicabile obligațiilor contractuale (Roma, 1980)^[1] confirmă natura contractuală a unei asemenea acțiuni, incluzând în domeniul legii aplicabile contractului consecințele neexecutării totale sau parțiale a obligațiilor pe care acesta le generează și, în consecință, răspunderea contractuală a părții căreia îi este imputabilă neexecutarea (considerentul 15).

1.7. Materie contractuală. Acțiune privind plata unei sume de bani, întemeiată pe relația de afiliere la o asociație. Obligație derivând direct din relația de afiliere sau din decizii ale organelor asociației. a) Obligațiile având ca obiect plata unei sume de bani și care își au temeiul în relația de afiliere ce există între o asociație și aderenții săi se includ în „materia contractuală” în sensul art. 5 pct. (1) din Convenția de la Bruxelles [art. 7 pct. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.].

b) Sub acest aspect, *nu prezintă relevanță dacă obligațiile menționate decurg în mod direct din respectiva adeziune sau rezultă atât din aceasta, cât și din una sau mai multe decizii adoptate de organele asociației (Hotărârea din 22 martie 1983, 34/82, Martin Peters Bauunternehmung GmbH împotriva Zuid Nederlandse Aannemers Vereniging, Repertoriul jurisprudenței, 1983, p. 00987).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Articolul 5 din Convenția de la Bruxelles [art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] prevede atribuirea unor competențe speciale a căror alegere depinde de opțiunea reclamantului, prin derogare de la regulile de competență generală instituite de art. 2 alin. (1) din aceeași convenție [art. 4 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (considerentul 7).

Noțiunea de „materie contractuală” servește drept criteriu pentru delimitarea câmpului de aplicare al uneia dintre regulile speciale de competență puse la dispoziția reclamantului. Ținând cont de obiectivele și de economia generală a actului normativ și în vederea asigurării, în măsura posibilului, a egalității și a uniformității drepturilor și obligațiilor care decurg din Convenția de la Bruxelles [respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, trebuie ca această noțiune să nu fie interpretată ca o simplă trimitere la dreptul intern

^[1] Publicată în JO L 266 din 9 octombrie 1980. Varianta consolidată, în limba română, a fost publicată în JO L 347 din 29 decembrie 2007. În prezent, soluția se menține potrivit art. 12 din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (JO L 177 din 4 iulie 2008), care înlocuiește (cu unele excepții), în raporturile dintre statele membre, Convenția de la Roma.